

ESKİNİN HİSSİYATLI BİÇİMDE YENİYE EVRİLDİĞİ İNGİLİZ DİZİSİ: DOWNTON ABBEY

Deniz KOZAT

Khas STRAR ofis yöneticisi

Aristokrat bir aile ve hizmetçilerinin hayatlarını anlatan İngiliz dönem dizisi Downton Abbey, televizyon klasikleri antolojisine adını başarıyla yazdırıp uluslararası şöhretini giderek arttırmaya devam edeceğe benziyor.

Yayınlanmaya başladığından bu güne İngiltere ve Amerika'da izlenme rekorları kıran ve birçok önemli TV ödülüne layık görülen İngiliz dönem dizisi *Downton Abbey*, 100'ün üzerinde ülkede dikkate değer bir ilgiyle takip ediliyor. Üçüncü sezonunu geçtiğimiz Şubat ayında tamamlayan dizi aldığı olumlu eleştiri ve ödüllerle dördüncü sezon hazırlığını sürdürürken Türkiye'de de özel bir kanalda Nisan ayı itibarıyla yayına girmiş bulunuyor.

Bir önceki yüzyılın düşlerine dair yolculuk davetinin habercisi gizemle açılan kapılar, pencereler, kat zilleri, yemek masasına özenle yerleştirilen tabaklar ve vazodaki çiçek demetinden düşen gül yaprağı gibi Downton Malikanesi'nden detaylarla süslü bir jenerik ve bu görselliğe eşlik eden takipçilerinin yakından aşına

olduğu özel olarak bestelenen “*Did I Make the Most of Loving You*” (*Seni Layıkıyla Sevebildim Mi*) şarkısının piyano soloları ile açılıyor her defasında dizi.

Mirastan yararlanabilmesi için büyük kızlarını soylu ya da varlıklı biriyle evlendirmeye çalışan ailenin hikâyesiyle başlayan dizi, 1910 ve 1920'lerin İngilteresi'nde geçiyor. Downton malikanesindeki soylu üyelerinin ellerine mürekkep bulaşmasını diye gazetelerin ütülendiği, kitap kulübü kurma gönüllüsü değilseniz şayet, birine bir kitap hediye etmenin o kişiyi daha yakından tanımak istediğinizi belirten dönemler aynı zamanda. Varlıklı bir aile, ihtişamlı kostümler, yemek seremonileri, uşaklar, baş hizmetçiler ve hizmetçileriyle dizi ilk bakışta en çok bilinen İngiliz dramalarından biri olan *Upstairs and Downstairs*'i (*Aşağıdakiler ve Yukarıdakiler*) çağırırsa da hiyerarşik olarak aşağıdakilerin ve yukarıdakilerin kişisel dramalarını başarıyla yansıtıyor. Dizi, “o dönemde İngiltere’de soylu bir aile ve hizmetçileri nasıl bir tarz-ı hayat sürüyorlardı?” merak duygusunu beslemekten çok insana dair olanların edebi bir üslupla dramatize edildiği modern bir televizyon anlatısı olarak karşımıza çıkıyor. Dönemin gündelik hayatına ilişkin sunulan detaylar, ironi ve doğallık diziyi çarpıcı kılıyor. Geçmişte nasıl yaşandığını merak ettiğimiz ilişkilerin modern zamanlarda da öyle olduğunu varsaymamıza yardım ediyor. Zamanlar farklı da olsa ilişkiler ve yaklaşımların çok fazla değişmediği anlaşılıyor.

MELODRAM KLİŞELERİ

Ortak yapımcılığını İngiltere'den Carnival Film ve Amerika'dan Masterpiece şirketinin üstlendiği dizi, İngiltere'de ilk kez ITV kanalında 2010 yılında, Amerika'da ise PBC kanalında 2011 yılında yayınlandı. Yaratıcısı ödüllü senarist Julian Fellowes'un yönetiminde dizi 3 sezon ve toplam 25 bölüm olarak tamamlandı. Çekimlerine başlanılan dördüncü sezonun 8 yeni bölüm ve bir de özel bölüm olmak üzere sonbaharda yayınlanması bekleniyor.

Sınıf çatışması, hiyerarşi, aşk ve hastalıklar gibi melodramik öğeler dizinin genel yapısını oluşturuyor ve bunlarla birlikte İngilizler'in tarih boyunca öne çıkan geleneksellik vurgusu da önemli temalardan biri olarak karşımıza çıkıyor. Sınıf çatışması konusunda otoriter olup sınıfına sadık olanların yanı sıra kötücül karakterlerin her sınıftan olabileceği gösterilirken aidiyet kavramı incelikle işleniyor. Aşk kendi başına, imkansızlıklar ve karşılaşılan çeşitli engellerle birlikte her şeyin üzerinde tutulurken dönemin ruhuna uygun bir gerçeklikle romantize ediliyor. Dönem dizisi olmanın verdiği sorumlulukla, savaş ve hastalıklar ise tarihsel bir fon olmaktan çok dramatik yapıyı güçlendiren etkileyici unsurlar olarak yer alıyor. Alışlagelmiş melodram kalıplarının başarıyla kullanılması dizinin etkileyici gücünün en önemli kısmını oluşturuyor.

AUSTEN ROMANTİZMİ

Ailenin üç genç kızının da (Mary, Edith ve Sybil) başarılı birer evlilik yapması aile büyüklerinin en büyük beklentisi iken, kızlar genel olarak tercihlerinde özgür bir yaklaşım sergiliyorlar. Zeki, entelektüel, espritüel, sosyal statülerine rağmen duygularını önemseyen ve arayışlarını sürdüren kadınlar onlar. Sahip oldukları Aristokratik miras onlar için duygularından, savundukları ideallerinden, politik görüşlerinden ve kısaca hayatlarındaki birçok şeyden daha geri planda kalabiliyor. Ailenin küçük kızı Leydi Sybil ne soylu ne de varlıklı olan, aynı zamanda ailenin şoförlüğünü yapan aşkı için mücadele ederken kız kardeşi Leydi Edith ailesinin onaylamamasına rağmen çağdaş kadınların yaşadığı zorluklar, kadınların da oy kullanabilmeleri gerekliliği gibi konular üzerine gazeteye yazı yazmak istiyor. Samimiyet dozu yüksek, yaptığı çıkışlarla her daim gülümseten geleneklerine oldukça bağlı babaanneleri Leydi Grantham'ın alaycı üslubu ve mizah anlayışı da kadınların duruşuna dair anlamlı bir resim oluşturuyor. Bu kadınlar ve hayat tarzları yaşadığı dönemden çok sonra ilgi gören

Jane Austen ve romanları gibi duygular dünyasında günümüzle buluşabiliyor.

GİZEMLİ DİPLOMAT KEMAL PAMUK

Downton Abbey'de aşklar ilerleyen bölümlerde çeşitli zorluklar, engeller ve yanlış anlaşılmalarda dâhilinde yaşansa da belki de bizi oldukça şaşırtacak bir hikâyeye karşılaşıyoruz üçüncü bölümde. Çağrışım yüklü ismiyle Kemal Pamuk, Türk diplomat olarak malikâneye bir bölümlük de olsa konuk oluyor. Entelektüel, yakışıklı, esprili bu çekici diplomat ile ailenin büyük kızı Leydi Mary'nin arasında gizemli bir gece yaşanıyor. Dizinin yapımcısı ve aynı zamanda senaristi olan Julian Fellowes sonradan verdiği bir röportajında, Türk diplomatın gerçek bir kimlik olduğunu ve Kemal Pamuk karakterinin arkadaşlarından birinin tarihi günlüklerinden ilham alınarak yaratıldığını belirtiyor.

GELENEKSELLİK

Savaş ve sonrasında dünya gelişim ve değişim sürecinden geçerken tüm sosyal ve politik değişimler Downton malikanesi yaşayanlarını da derinden etkiliyor. Dizide öne çıkan temalardan biri olan geleneksellik kavramının gündelik hayatı etkileyen alışkanlıkların yanı sıra politik olarak da muhafazakarlığı içerdiğini belirtmek gerekiyor. Lord Crawley ve ailesinin saygınlığının korunması için gösterilen özen, eve gelen misafirlerin ağırlanış biçimi, davetlere nasıl hazırlanıldığı, nasıl giyilmesi gerektiğiyle bir yandan kültürel ve sosyal havayı tahayyül etmenize olanak tanırken, bir yandan da snob ülke imajı klişesi belirgin bir biçimde göze çarpıyor. 20. yüzyılın başlarında İngiltere'de önemli bir siyasi mesele olan İrlanda konusu, üzerinde çokça durulmadan ancak dikkatle işleniyor. Üst üste gelen aksilikler yüzünden önemli bir yemek davetinin mecburen olsa da, Amerikan tarzı bir sunumla verilmesi ailenin gelenekçi karakterlerini memnun etmese de genç üyelerinin hevesli duruşları değişen zamana uyumlu ve ilerlemeye açık olduklarının bir göstergesi olarak anlaşılıyor.